

ved Hjælp af dygtige Talsmænd bortfortollet; og i sidste Instans er der altid en stærk Tilbøjelighed til at tilgive det. Men naar man derimod vender sig til den modfattede Side og ser, hvorledes det gaar dem, der begaa Lovbrud fra neden, viser det sig, at saa bliver Loven haandhævet paa en helt anden Maade. Mod Lovbrud fra neden optræder man strengt, ikke sjældent ret barsk. Jeg vilde nu ønske, at den Kommission, der saa længe har siddet og ruget over Retsreformen, inden den kommer til Slutningen af sine Arbejder ogsaa vilde tage Hensyn til dette Forhold. Det nytter ikke noget, at vi nominelt ere lige for Loven, naar vi reelt ikke ere det, og det ere vi i mange Tilfælde ikke.

Der er blevet talt om gode Love, og der er blevet talt om flette Love, og man skulde i Grunden sørge for, saa vidt muligt, inde paa Rigsdagen altid at vedtage gode Love. Smidlertid finder jeg i det Forslag, vi nu have for, en Lovbestemmelse, som jeg ingenlunde kan give et saadant Prædikat. Det er Forslaget om Klasselotteriets Udbidelse. Ved Loven af 1869 om Klasselotteriets Ordning fastsattes Loddernes Antal til 50,000, i 1871 udbidedes det til 60,000, i 1875 til 75,000, i 1891 til 85,000 og i 1895 til 100,000, og i næste Finansaar er der Tale om en ny Forøgelse til 110,000. Det er en formelig Lotterigalop, der er foregaaet paa dette Omraade, medens man paa andre Omraader ikke har været saa meget hurtig i Vendingen. Disse Lodder ere spredte over hele vort Land og maasse ogsaa over andre Lande. Nu tror jeg ganske vist at stærke Karakterer meget godt kunne taale at spille i Lotteriet. Jeg tror, at mange af os sidde saaledes i det, at vi godt kunne afse 50 Kr. om Aaret og altsaa kunne tage den Ting med Ro; vi have hverken Glæde eller Gavn deraf. Men ganske anderledes stiller det sig, naar det er Tale om de svage Karakterer i Landet, som derved ere udsatte for store Fristelser; jeg tror, at dette Lotterispil paa dem udøver en aldeles ødelæggende Indflydelse. Gennem den Rensgering, at Staten saaledes staar i Spidsen for en Spillebank, angiver den sine Undersaatter en anden Vej end den, der prædikes gennem Præsterne, Lærerne, gennem Moralloven, og som gaar ud paa, at man skal søge at komme frem i Verden ved Flid, Hæderlighed og Sparommelighed. Den anden Vej, som Staten anviser gennem Lotteriet, er langt lettere for de fleste, idet den gaar til Lykkehjulet, der drejes paa et Haandtag, og den økonomiske Eksistens er forandret, og ikke blot den økonomiske

Eksistens, men ogsaa den sociale Stilling. Mangfoldige og desværre de svagest begavede, de, der have mindst Modstandskraft, lade sig gennem Statens Tilbud forlokke til at bortvælge de Midler, der ere dem haardt fornødne til at faa Brodet og det nødvendigeste til Livets Opbold. I den Gjendom, hvor jeg har Forretning, er der en Port — og der er mange saadanne Gjendomme med Porte. I denne Port sidder en Kone og sælger Aviser. Naar man paa Trækningsdagene ser paa det Publikum, der samles om denne Kone, er det et forbavsende og bedrøveligt Syn. Der kommer smaa Børn uden Strømper og Sko, der kommer lasede Kvinder, der kommer gamle Folk, der gaa med Krykker for at købe dette Loovers Blad, gennem hvilket de skulle faa Oplysning om, hvorvidt Lykkehjulet har vendt sig til deres Fordel. Lad os alle være enige om, at det er et højt forføngeligt Haab. For enhver, der eventuelt skal vinde 10,000 Kr., maa 1000 tabe 10 Kr., og vistnok adskilligt mere, fordi Staten tager sin Provison af denne Forretning. Vi have set, hvorledes den Lotterigift, som jeg vil kalde det, i Grunden har sneget sig ind alle Vegne. Der er saaledes saa godt som aldrig Tale om en Forsatningsforandring uden man ogsaa paa dette Omraade siger: Lad os trække Lod om det, naar vi ikke kunne blive enige om det; det er meget let afgjort. Det staar fuldstændig i Overensstemmelse med den Moral, som Staten gennem Lotteriet prædiker. En Ting har endnu forundret mig, og det skal jeg endnu udtale, medens jeg har Lejlighed til at tale for Danmarks lovgivende Forsamling, og det er det, at Præsterne, de Folk, der skulle varetage den aandelige Hygiejne her i Landet, ere saa tavse, naar der er Tale om at være ved Institutioner, der støttes fra oven, fra Regeringen og fra Rigsdagen. Jeg ser der en uheldig Tilbøjelighed til at bukke for Regeringen, til at bukke for Rigsdagen. Jeg vilde ønske, at Præsterne vare lige saa modige paa dette Omraade, som naar de tale for andre Dele af Samfundet, for de mindre heldigt stillede, for vore Fiskere og vore Fattigfolk, hvor de altid have Døden og Dævelen og Helvede paa rede Haand. Jeg ønsker aldeles ikke at udtale mig mod Præstestanden. Jeg tror tværtimod, at den danske Præstestand omfatter en hel Del af Landets allerbraveste Mænd. Men jeg tror, det kan være ganske heldigt, at de en Gang kaldes til at øve Kritik opefter. Man nævner endnu et Hensyn, der er at tage ved denne Lotterilov, og det er det, at hvis vi ikke have et Lotteri selv, ville Pengene gaa ud af Landet, men nu strømme Pengene